

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/89/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2513207452
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2513207452.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: U. Di H., nar. XX.X.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Krajinská cesta 5053/13, Piešťany, pracovisko Hlohovec, Jarmočná 3, dieťa rodičov: matka - Y. Di H., nar. X.XX.XXXX, bytom Y. XX, P., zastúpená splnomocneným zástupcom: Fons iuris, s.r.o. so sídlom Kominárska 2, 4, Bratislava, IČO: 47 240 318, otec - H. C. Di H., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. X. J. XX, int. XXX - XXXXX - R. L. del V., /AP/, V. republika, o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 15. júla 2013, č.k. 20P/142/2013-14, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uzneseniu súdu prvého stupňa r u š í a konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd zveril maloletého U. Di H. do starostlivosti matky z a s t a v u j e .

Odvolací súd vyhlasuje, že nemá právomoc konať vo veci nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd zveril maloletého U. Di H., nar. XX.X.XXXX do starostlivosti matky.

odôvodnenie:

Uznesením napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by bol maloletý U. Di H. zverený do starostlivosti matky.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 74 O.s.p., § 76 ods. 1 písm. a), b) O.s.p., čl. 13 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa č. 104/1991, čl. 14 Nariadenia Rady ES č. 4/2009 z 18.12.2008, keď dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Matka maloletého neosvedčila ani nepreukázala skutočnosti rozhodujúce pre potrebu dočasnej úpravy pomerov nariadením predbežného opatrenia. Z podania matky vyplýva, že sa s maloletým zdržiava na území Slovenskej republiky. V návrhu na nariadenie predbežného opatrenia o udelenie súhlasu na vycestovanie s maloletým matka uviedla, že maloletý jej bol súdom v Taliansku zverený do osobnej starostlivosti. Nepredložila žiadne relevantné dôkazy a neosvedčila žiadnym spôsobom skutočnosti, ktoré by odôvodňovali naliehavú dočasnú potrebu úpravy pomerov účastníkov konania z hľadiska nariadenia predbežného opatrenia. Spolu s týmto návrhom nepodala návrh vo veci samej. Predbežné opatrenie má len dočasný účinok a trvá jednotlivo v zmysle ust. § 77 ods. 1 O.s.p.. Matka návrh vo veci samej nepodala, teda by z hľadiska návrhu vo veci samej bolo možné len postupovať podľa § 81 ods. 3 O.s.p., keď možno len usudzovať, že matka chce dosiahnuť i rozhodnutie vo veci samej. V danom prípade sa maloletý nachádza na území Slovenskej republiky rozhodnutím súdu v Taliansku, podľa vyjadrenia matky bol zverený do jej osobnej starostlivosti, a teda súd má za to, že maloletý má zabezpečenú dostatočnú ochranu a starostlivosť v zmysle dohovoru o právach dieťaťa a matka nepreukázala ani neosvedčila, že by práve tieto zložky boli aktuálne ohrozené alebo narušené. Matka nepreukázala žiadne skutočnosti - tieto ani len neosvedčila, ktoré by odôvodňovali nariadenie predbežného opatrenia vo veci. Samotná skutočnosť, že rodičia maloletého spolu nežijú nemôže byť

sama o sebe dôvodom na nariadenie predbežného opatrenia bez preukázania potreby naliehavej dočasnej potreby pomerov účastníkov konania. Maloletý je fakticky v osobnej starostlivosti matky a nebolo preukázané, že by akýmkoľvek spôsobom tento stav bol ohrozený alebo rušený. Matka ani žiadnym spôsobom neodôvodnila potrebu nariadenia predbežného opatrenia (aktuálne ani ohrozenie zo strany otca neudáva). Z vyššie uvedených dôvodov mal súd za to, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia nie je dôvodný a opodstatnený, preto ho bolo potrebné zamietnuť.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podala v zákonnej lehote odvolanie matka dieťaťa, ktorá uviedla, že žiada, aby odvolací súd vydal v predmetnej veci predbežné opatrenie, ktorým nariadi, aby mal. U. Di H. bol zverený do jej osobnej starostlivosti. Na Okresnom súde Trnava prebieha pod sp. zn. konanie 16P/38/2013, konanie o nahradenie súhlasu na vycestovanie a súčasne doložila v predmetnej veci doklady, ktoré považovala za dôležité aj keď v Talianskom jazyku. Otec maloletého inicioval konanie v Talianskej republike a oznámil aj skutočnosť, že talianske súdy bez jej prítomnosti rozhodli o zmene zverenia starostlivosti a maloletý je zverený do jeho starostlivosti, resp. do starostlivosti úradov v Talianskej republike. Toto rozhodnutie jej však oficiálnou cestou do dnešného dňa nebolo doručené. Konštatovala ďalej, že nevie, ako súd prišiel ku skutočnosti, že maloletý je zverený do jej starostlivosti, keď takúto skutočnosť v návrhu neuviedla, pritom je podstatné to, že maloletý nie je zverený do jej osobnej starostlivosti. Vzhľadom na skutočnosť, že v novembri rozhodol taliansky súd o zverení maloletého do podpornej starostlivosti talianskych súdov je dôvodná obava, že otec maloletého bez toho, aby jej bolo akýmkoľvek spôsobom doručené rozhodnutie súdu v Taliansku a bez toho, aby o takomto rozhodnutí vedela, prišiel do miesta kde sa momentálne zdržiava a maloletého na základe takéhoto rozhodnutia vezme z jej starostlivosti. Matka ďalej vo svojom odvolaní uviedla, že nie je dôležité v tomto konaní či spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia bol zo strany matky podaný aj návrh vo veci samej. Opodstatnenosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia preukazuje skutočnosť, že otec maloletého opakovane tvrdí a posieľa správy, týkajúce sa zverenia maloletého do jeho starostlivosti a starostlivosti úradov v Talianskej republike. Ďalej je dôvodná obava, že otec maloletého, ako sa aj sám vyjadruje, že príde po maloletého a odoberie ho z jej starostlivosti, aby ho mohol zobrať do Talianskej republiky. Doklady, ktorými sa preukazuje naliehavosť nariadenia predbežného opatrenia boli predložené súdu v konaní, vedenom pod sp. zn. 16P/38/2013 a taktiež súd môže zo svojej úradnej povinnosti kontaktovať v predmetnej otázke Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, čím zistí skutočnosti, týkajúce sa maloletého a predmetného konania.

Krajský súd Trnava ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie v celom rozsahu bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania, keďže ide o konanie, ktoré bolo možné v zmysle § 81 ods. 1 O.s.p. začať bez návrhu (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) a uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. a/ O.s.p. zrušil a podľa ust. § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 20P/142/2013 je návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd zveril maloletého U. Di H. do jej osobnej starostlivosti.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správneho postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý.

V predmetnej veci podala matka maloletého dieťaťa dňa 7.6.2013 na Okresný súd Piešťany návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd zveril mal. U. Di H., nar. XX.X.XXXX do jej starostlivosti. Okresný súd Piešťany dňa 10.6.2013 podľa § 105 ods. 1 a 2 O.s.p. postúpil predmetný návrh matky Okresnému súde Trnava ako súdu miestne príslušnému podľa § 88 ods. 1 písm. c/ O.s.p.. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia matka odôvodnila tým, že vzťahy rodičov dieťaťa sú vážne narušené. Po narodení maloletého sa jej otec maloletého začal vyhrážať, zrušil jej dispozičné právo na vkladnej knižke maloletého, čím de facto prišla o peniaze. Okrem toho začal otec maloletého byť agresívny, násilný aj vo fyzickom smere, chcel matku vyhodiť cez okno, škrtil ju, strkal do nej, dostával často zúrivé záchvaty. Otec maloletého sa netají sympatizovaním s organizáciami a združeniami

smerujúcimi k potláčaniu základných práv a slobôd a toto svoje presvedčenie chcel a chce preniesť aj na maloletého. Otec maloletého sa vyjadril, že dieťa bude vychovávať v duchu nacizmu a nacistických myšlienok a vlastní rôzne artefakty a predmety pripomínajúce sympatie s predmetnými hnutiami a organizáciami.

Z činnosti odvolacieho súdu, a to konkrétne vo veci vedenej pod sp.zn. 11 CoP 82/2013 je známe, že Okresný súd Bratislava I. uznesením zo dňa 03.06.2013, č.k. 1P 284/2012 - 872 nariadil návrat mal. U. Di H., nar. XX.XX.XXXX do krajiny jeho obvyklého pobytu, do Talianska a nariadil matke Y. Di H., aby vrátila mal. U. Di H. do Talianska, do troch dní od doručenia tohto uznesenia. Z výrokovej časti rozhodnutia vyplýva, že v prípade, ak matka maloleté dieťa v súlade s výrokom I. tohto uznesenia na územie Talianska nevráti, je otec H. C. Di H. oprávnený po uplynutí tejto lehoty mal. U. Di H. prevziať za účelom jeho vrátenia do miesta obvyklého pobytu maloletého na územie Talianska. Proti predmetnému rozhodnutiu podala matka maloletého odvolanie, ktoré ale následne zobrala späť a Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 17.06.2013, sp.zn.11CoP 242/2013 odvolacie konanie zastavil. Vo svojom rozhodnutí Okresný súd Bratislava I. uviedol, že dospel k záveru, že mal. U. má obvyklý pobyt v Talianskej republike. Krajinu obvyklého pobytu matka spochybňovala tým, že sa v Taliansku s dieťaťom musela zdržiavať proti jeho vôli. Z písomností a úradných listín je obvyklý pobyt maloletého pre súd nesporný, matka bola v Taliansku hlásená na trvalý pobyt už od roku 2006, dieťa bolo v starostlivosti rodinného pediatra, matke boli vyplatené talianskymi úradmi sociálne dávky. Napokon v čase odchodu matky s maloletým na Slovensko, viac ako 1 rok vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností konali ako vecne a miestne príslušné talianske súdy. Otázkou posúdenia výkonu opatrovníckeho práva zo strany otca maloletého súd vyhodnotil tak, že obaja rodičia, teda aj otec svoje opatrovnícke právo riadne vykonával, keďže rodičia žili v spoločnej domácnosti a spoločne zabezpečovali výchovu a potreby maloletého, otec zväčša po materiálnej stránke ako živiteľ rodiny, od októbra 2011 otec vykonával svoje opatrovnícke právo k maloletému po rozhodnutí zo strany súdu, ktorý predbežným opatrením zveril síce dieťa do spoločnej starostlivosti rodičov avšak s tým, že osobnú starostlivosť bude zabezpečovať matka, ktorá má právo užívať spoločný byt a otec má okrem vyživovacej povinnosti k matke a maloletému, upravené právo styku s maloletým, ktoré realizoval. Ďalšie z rozhodnutí talianskeho súdu rozšírilo úpravu styku otca s maloletým a rozhodlo, že matka bez súhlasu otca nemôže s maloletým vycestovať mimo územia Talianskej republiky. Pred talianskym súdom naďalej prebieha konanie o rozvod manželstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. V danom prípade otec nadobudol opatrovnícke právo zo zákona, vykonáva ho, pričom bez súhlasu otca matka nemohla sama rozhodnúť o mieste pobytu maloletého dieťaťa. Ďalej z rozhodnutia vyplýva, že súd skúmal, či skutočne došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržiavaniu maloletého dieťaťa matkou na území Slovenskej republiky. Súd mal v konaní za preukázané, že v danom prípade ide o neoprávnené premiestnenie maloletého dieťaťa matkou na územie Slovenskej republiky, nakoľko otec súhlas s vycestovaním mal. U. na Slovensko nedal a s neoprávneným zadržiavaním dieťaťa sa nezmieril. O nahradenie súhlasu s vystaňovaním maloletého z Talianskej republiky matka nepožiadala príslušný súd. Matka disponovala rozhodnutím talianskeho súdu zo dňa 23.02.2012, z ktorého jej vyplýval výslovný zákaz opustiť s dieťaťom Taliansku republiku bez súhlasu otca a tiež vedela, že dieťa je zapísané do zoznamu hraničnej polície od 01.03.2012. Otec neodkladne podnikol príslušné právne kroky k zabezpečeniu návratu dieťaťa, dňa 21.11.2012 podal otec na príslušnom súde návrh na vydanie rozhodnutia o návrate maloletého dieťaťa. Matka doposiaľ dieťa do krajiny jeho obvyklého pobytu nevrátila, čím porušila právo otca na starostlivosť o dieťa. V zmysle čl. 13 Dohovoru o občianskych aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, súd sa ďalej zaoberal závažnými skutočnosťami, a to sociálnou, rodinnou situáciou a zisťoval rozsiahlym dokazovaním všetky skutočnosti na možné vylúčenie alebo preukázanie domáceho násillia, ktoré malo byť podľa udania matky na nej páchané zo strany otca a jeho rodičov, a ktoré preukázanie by malo znamenať nenariadenie návratu súdom, na ktorý sa matka odvolávala. Súd prvého stupňa konštatoval, že nebol predložený jednoznačný a nespochybniteľný dôkaz, že otec sa na matke dopúšťal, či psychického alebo fyzického násillia, avšak dospel k záveru, že vzhľadom na predložené listinné dôkazy, ako sú trestné oznámenia, lekárske správy, taktiež správy zo šetrení domácnosti príslušnými sociálnymi orgánmi v Talianskej republike. Existenciu domáceho násillia nemožno vylúčiť, a preto skúmal, či bolo preukázané, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany detí po ich vrátení v zmysle čl. 11 ods. 4 nariadenia (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 a dospel k záveru, že boli vykonané primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho vrátení jednak zo strany otca, ako aj zo strany ústredných a justičných orgánov Talianskej republiky, keď rodinnú situáciu v súvislosti s výkonom rodičovských práv a povinností k maloletému

niekoľkokrát vyhodnotil príslušný taliansky súd, ktorý v danom prípade nariadenými predbežnými opatreniami na čas do konečného rozhodnutia vo veci samej poskytol maloletému a matke primeranú ochranu. Za primerané opatrenie súd považuje rozhodnutie súdu pre maloletých v Ancone zo dňa 22.04.2013, ktorý za U. opatrovníka vymenoval Úrad sociálnej starostlivosti mesta R. L. G. V., a taktiež nariadil miestnemu rodinnému poradenskému centru, aby pomáhal dieťaťu a monitoroval ich rodičov pri výkone starostlivosti o dieťa. Dokazovaním súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by návrhu otca nemohol vyhovieť, a preto nariadil návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu a pod jurisdikciu Talianskej republiky, aby tak zabezpečil pôvodný stav pred neoprávneným premiestnením dieťaťa matkou dňa 13.08.2012. V rozhodnutí je ďalej uvedené, že dňa 18.10.2011 súd v Ascoli Piceno v konaní 1394/11 predbežným opatrením rozhodol, že manžel a manželka majú žiť oddelene a rešpektovať jeden druhého. Zároveň bolo určené, že byt manželov je pridelený do užívania matke s mal. U. a súčasne zveril dieťa do spoločnej starostlivosti oboch rodičom s tým, že dieťa bude bývať s matkou. Otcovi bolo určené právo navštevovať syna raz týždenne od 16,00 hod. do 18,00 hod. v prítomnosti matky a výživné na manželku a syna vo výške 450,- eur. Na pojednávaní konanom dňa 23.02.2012 súd potvrdil právo návštev maloletého otcom za prítomnosti matky, 3 poobedia v týždni na krytom ihrisku a otec bol povinný platiť mesačne výživné pre manželku vo výške 300,- eur a pre mal. U. vo výške 150,- eur. Predbežným opatrením súd matke uložil povinnosť vyžiadať si predchádzajúci súhlas pred vycestovaním s dieťaťom do zahraničia, zároveň bolo políciou v Ascoli Piceno nariadené, aby uviedla meno maloletého do zoznamov hraničnej polície, všetko s účinnosťou od 01.03.2012. Dňa 15.11.2012 súd v Ascoli Piceno vo veci súdnej rozluky manželov - rodičov maloletého vyhlásil na základe premiestnenia maloletého matkou z Talianskej republiky jeho premiestnenie a zadržiavanie na Slovensku za neoprávnené a nariadil okamžitý návrat maloletého do Talianska, zároveň zveril maloletého do opateru sociálnych pracovníkov mestského úradu San Benedetto Del Tronto, zrušil pridelenie manželského bytu a výživného v prospech matky.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že rodičia dieťaťa uzavreli manželstvo dňa 29.07.2006 v Hlohovci a po sobášii žili v meste Porto d'Ascoli v Taliansku. Dňa 12. 06. 2010 sa im počas trvania manželstva narodil v Trnave syn U. Di H.. H. spolu s mal. U. v septembri 2010 odišla do Talianska a v novembri 2010 znova odišla na Slovensko. Do Talianska sa vrátila 8. januára 2011 a od tej doby sa nepretržite zdržiavala na území Talianska až do 13.08.2012. Rodičia s maloletým žili v jednej domácnosti v byte rodičov otca maloletého a to až do nariadenia predbežného opatrenia zo dňa 18.10.2011, ktorým súd okrem iného rozhodol, že dieťa bude žiť s matkou v predmetnom byte a otec má právo styku 1- krát týždenne a po rozhodnutí súdu z 23.2.2012, 3 - krát týždenne na detskom ihrisku. Maloletý U. Di H. má podľa Certifikátu o narodení zo dňa 23.8.2012 talianske štátne občianstvo a je registrovaný v záznamoch obyvateľov mesta, býva na adrese Y. N.J., XX. Dňa 27.7.2011 podala matka v Taliansku z dôvodu nezhôd v manželstve návrh na rozvod manželstva. Z rodného listu maloletého dieťaťa vyplýva, že dieťa sa narodilo dňa 12.06.2010 v Trnave, matke - slovenskej štátnej občianke a otcovi talianskemu štátnemu občanovi. U maloletého je dané talianske aj slovenské štátne občianstvo, a to v zmysle zákona č. 40/1993 Zb. o štátnom občianstve v znení neskorších predpisov, podľa ust. § 5 ods. 1 písm. a), podľa ktorého štátne občianstvo Slovenskej republiky narodením nadobúda dieťa ktorého aspoň jeden z rodičov je občanom Slovenskej republiky. Vzhľadom k zisteným skutočnostiam je nesporné, že sa jedná o vec s cudzím prvkom. Obsah spisu pritom nesvedčí tomu, že by sa súd prvého stupňa s uvedenou skutočnosťou zaoberal.

Pokiaľ má súd skúmať a vyriešiť otázku svojej právomoci vo veci s cudzím prvkom (ktorý môže byť daný či už vzhľadom na účastníkov konania, vzhľadom na predmet sporu, alebo okolnosti vyplývajúce z predmetu sporu) vec prejednať a rozhodnúť, vychádza jednak z práva Európskeho spoločenstva, prípadne bilaterálnych či multilaterálnych zmlúv, používajúc kolízne normy (zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom). Odvolací súd preto musel skúmať, či má právomoc vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa ust. § 221 ods. 1 písm. a) OSP, súd rozhodnutie zruší len, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí právomoci súdov.

Podľa ust. § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa ust. § 104 ods. 1 OSP, ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Občiansky súdny poriadok dbá na to, aby súdne konanie prebiehalo podľa presne stanovených pravidiel (podmienky konania), ktorých dodržiavanie je predpokladom toho, aby konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Ak v konkrétnej veci nie sú splnené procesné podmienky konania, takéto konanie vykazuje nedostatky. Medzi neodstrániteľné nedostatky sa zaraďuje aj nedostatok právomoci súdu (§ 7, § 8 OSP). Neodstrániteľné nedostatky (podmienky) konania majú tie dôsledky, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť podľa § 104 ods. 1 OSP, prípadne postúpiť vec inému orgánu.

Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, „právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky“. Týmto právne záväzným aktom v predmetnej veci je Nariadenie Brusel II bis, ktoré má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, keďže aj Slovenská republika aj Talianska republika, ktorých štátnymi príslušníkmi sú účastníci konania, sú členskými štátmi Európskej únie, preto je ho potrebné aplikovať prednostne podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Nariadenie spája do jedného textu ustanovenia týkajúce sa manželských vecí a vecí rodičovských práv a povinností.

Odôvodnenie č. 12 nariadenia znie takto: „Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.“

Podľa článku 8 ods. 1 nariadenia, „Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.“

Podľa článku 8 ods. 2 nariadenia, „Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“

Podľa článku 16 ods. 1 písm. a/ nariadenia, „Konanie na súde sa považuje za začaté: momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde, za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi.“

Podľa článku 17 nariadenia, „Ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.“

Matka sa návrhom na nariadenie predbežného opatrenia domáhala vydania rozhodnutia vo veci rodičovských práv a povinností (článok 1 ods. 1 písm. b/, článok 2 ods. 7 Nariadenia Brusel II bis). Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení dospel odvolací súd k záveru, že pre účely určenia právomoci súdu treba vychádzať z článku 8 Nariadenia Brusel II bis, preto odvolací súd v súvislosti s preskúmanou vecou skúmal obvyklý pobyt maloletého dieťaťa v čase začatia konania. Daný pojem v predmetnom medzinárodnom právnom dokumente definovaný nie je. Jeho definíciu je tak potrebné určiť v každom jednotlivom prípade na základe konkrétnych okolností skutkového stavu. Obsah tohto pojmu je však nevyhnutné vykladať v súlade s cieľmi a účelom nariadenia tak, aby sa účelovo formulovanými tvrdeniami účastníkov neobchádzali kritériá obsiahnuté v predmetnom dohovore. Nariadenie sa neopiera o koncept obvyklého pobytu, ako ho spravidla chápe vnútroštátne právo členského štátu, ale používa ho ako autonómny prvok európskeho práva. Z hľadiska určenia bydliska preto nie je rozhodujúce, kde je účastníkov podľa predpisov o evidencii obyvateľstva toho-ktorého štátu prihlásený na trvalý pobyt, ale rozhodujúci je vždy reálny pobyt a kritérium trvalejšieho zdržiavania sa v

určítom mieste. Ako štát obvyklého pobytu je potom možno chápať predovšetkým ten členský štát, na území ktorého malo dieťaťa v čase začatia konania svoje trvalejšie a stabilné bydlisko. Súdny dvor (ES) vo svojom rozsudku vo veci C-523/07 vyložil pojem obvyklý pobyt v zmysle článku 8 ods. 1 nariadenia tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte.

Preskúmaním veci dospel odvolací súd k záveru, že maloleté dieťa malo obvyklý pobyt v čase začatia konania v Talianskej republike. V tomto štáte žilo so svojimi rodičmi nepretržite od 8. januára 2011 až do 13.08.2012, kedy matka neoprávnené premiestnila maloletého U. na územie Slovenskej republiky, nakoľko otec súhlas s vycestovaním mal. U. na Slovensko nedal a o nahradenie súhlasu s vysťahovaním maloletého z Talianskej republiky matka nepožiadala príslušný taliansky súd. Matka disponovala rozhodnutím talianskeho súdu zo dňa 23.02.2012, z ktorého jej vyplýval výslovný zákaz opustiť s dieťaťom Taliansku republiku bez súhlasu otca a tiež vedela, že dieťa je zapísané do zoznamu hraničnej polície od 01.03.2012. Otec neodkladne podnikol príslušné právne kroky k zabezpečeniu návratu dieťaťa a dňa 21.11.2012 podal otec na príslušnom súde - Okresnom súde v Bratislave 1 návrh na vydanie rozhodnutia o návrate maloletého dieťaťa do Talianska, ktorému návrhu bolo vyhovené. Vzhľadom na vykonané dokazovanie pred Okresným súdom Bratislava 1 aj ohľadne zistenia obvyklého pobytu, odvolací súd zhodne uvádza, že obvyklým pobytom mal. U. je Talianska republika, nakoľko matka bola v Taliansku hlásená na trvalý pobyt už od roku 2006, dieťa bolo v starostlivosti rodinného pediatra, matke boli vyplatené talianskymi úradmi sociálne dávky a napokon v čase odchodu matky s maloletým na Slovensko, viac ako 1 rok vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností konali ako vecne a miestne príslušné talianske súdy. Otázkou posúdenia výkonu opatrovníckeho práva zo strany otca maloletého súd vyhodnotil tak, že obaja rodičia, teda aj otec svoje opatrovnícke právo riadne vykonával, keďže rodičia žili v spoločnej domácnosti a spoločne zabezpečovali výchovu a potreby maloletého, otec zväčša po materiálnej stránke ako živiteľ rodiny, od októbra 2011 otec vykonával svoje opatrovnícke právo k maloletému po rozhodnutí zo strany súdu, ktorý predbežným opatrením zveril sice dieťa do spoločnej starostlivosti rodičov avšak s tým, že osobnú starostlivosť bude zabezpečovať matka, ktorá má právo užívať spoločný byt a otec má okrem vyživovacej povinnosti k matke a maloletému, upravené právo styku s maloletým, ktoré realizoval. Ďalšie z rozhodnutí talianskeho súdu rozšírilo úpravu styku otca s maloletým a rozhodlo, že matka bez súhlasu otca nemôže s maloletým vycestovať mimo územia Talianskej republiky. Pred talianskym súdom naďalej prebieha konanie o rozvoze manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Z krátkodobých návštev rodiny matky na území Slovenska nemožno vyvodiť, že maloleté dieťa by malo mať obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky, keďže tu zjavne nemalo stabilnejšie a trvalejšie bydlisko. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že samotné presťahovanie sa do iného štátu (na územie Slovenskej republiky) nezakladá samo o sebe, automaticky obvyklý pobyt maloletého, najmä ak dieťa bolo takto premiestnené bez súhlasu druhého rodiča, resp. dohody rodičov.

Odôvodnenie č. 16 nariadenia znie takto: „Toto nariadenie nemá brániť súdom členského štátu, aby v naliehavých prípadoch prijímali predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, ktoré sa týkajú osôb alebo majetku nachádzajúcich sa v danom štáte.“

Podľa článku 20 ods. 1 nariadenia, „V naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.“

Podľa článku 20 ods. 2 Nariadenia Brusel II bis, „Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.“

Ustanovenia nariadenia umožňujú súdom členského štátu, ktoré nemajú právomoc rozhodovať vo veci samej, prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok

v tomto štáte. Pri výklade článku 20 nariadenia vychádzal odvolací súd z ustálenej judikatúry ESD, predovšetkým z rozsudku vydaného vo veci

„Detiček“ C-403/09 z 23. decembra 2009. Článok 20 ods. 1 nariadenia stanovuje, že súdy členského štátu, kde sa nachádza dieťa, sú oprávnené za určitých podmienok prijať predbežné alebo ochranné opatrenia stanovené zákonom tohto štátu, napriek tomu,

že uvedené nariadenie zveruje súdu iného členského štátu právomoc rozhodnúť vo veci samej. Toto ustanovenie predstavuje výnimku zo systému právomocí upraveného nariadením, musí byť vykladané doslovne. Súdy uvedené v tomto ustanovení môžu priznávať také predbežné alebo ochranné opatrenia, iba ak dodržia tri kumulatívne podmienky, teda, že dané opatrenia musia byť naliehavé, musia byť prijaté vo vzťahu k osobám alebo k majetku nachádzajúcim sa v členskom štáte, kde sídli tento súd a musia mať dočasný charakter. Pojem „naliehavosti“ sa týka tak situácie, v ktorej sa nachádza dieťa, ako aj praktickej nemožnosti podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na súd príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Odvolací súd dospel k záveru, že nie je naplnená podmienka naliehavosti na to, aby predbežné opatrenie vydal súd, ktorý nemá právomoc rozhodnúť vo veci samej (súd Slovenskej republiky). Matka totiž neosvedčila skutočnosti, ktoré by jej bránili domáhať sa vydania predbežného opatrenia na súde, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej. Pri svojom rozhodnutí odvolací súd prihliadol tiež k tomu, že dieťa bolo matkou premiestnené na územie Slovenskej republiky bez súhlasu otca resp. otec matke nedal súhlas k tomu, aby sa s maloletým natrvalo usadila na Slovensku. Aj tohto dôvodu je vylúčená aplikácia článku 20 nariadenia, lebo nie je prípustné a už vôbec nemožno hovoriť o naliehavom prípade, aby súd, ktorý nemá právomoc rozhodnúť vo veci samej, vydaním predbežného opatrenia legitimizoval protiprávny stav spôsobený matkou.

Vzhľadom na to, že v danej veci od počiatku neboli podmienky pre začatie a vedenie konania (podmienka právomoci súdu), odvolací súd nemohol rozhodnúť inak, len konanie zastaviť bez meritórneho pojednania predloženej veci.

Súd prvého stupňa sa s podmienkou právomoci nevysporiadal, na túto neodstrániteľnú prekážku v konaní neprihliadol a návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia vecne prejednal, preto odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil, nakoľko pre jeho vydanie neboli splnené podmienky konania a konanie zastavil a osobitným výrokom vyslovil, že nemá právomoc vo veci konať a rozhodnúť (čl. 17 Brusel 2), pretože vzhľadom na obvyklý pobyt maloletého v čase začatia konania má právomoc vo veci konať príslušný súd v Talianskej republike.

Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.